

Mùa Chay bắt đầu từ Thứ Tư Lễ Tro và kết thúc ngay trước Thánh Lễ Tiệc Ly

Ngày Thứ Tư Lễ Tro, chúng ta nghe văng vẳng lời thánh ca từ Sách Sáng thế: Hỡi người hãy nhớ mình là tro bụi và sẽ trở về bụi tro. Lời Kinh thánh này nhắc nhở chúng ta ý thức về thân phận con người qua biểu tượng "bụi tro" được dùng trong Kinh thánh và trong nghi lễ ngày Thứ Tư đầu Mùa Chay. Trong bài viết này tôi sẽ nói qua về lịch sử và ý nghĩa thần học phong phú của Ngày Thứ Tư Lễ Tro.

1. Lịch sử Thứ Tư Lễ Tro

Những Quy luật tổng quát của Năm phụng vụ nói về ngày Thứ Tư Lễ Tro như sau: "Mùa Chay bắt đầu từ Thứ Tư Lễ Tro và kết thúc ngay trước Thánh Lễ Tiệc Ly. Ngày Thứ Tư đầu Mùa Chay có xức tro; ngày đó không phải ăn chay" (số 28 và 29). Lời chủ đề này cho chúng ta biết ý nghĩa của Ngày Thứ Tư Lễ Tro trong Năm phụng vụ, cũng như trong suốt Mùa Chay thánh. Với Thứ Tư Lễ Tro, Giáo hội bắt đầu Mùa Chay. Ngoài ra trong các câu phụng vụ của ngày này, Giáo hội cũng hành lễ nghi làm phép tro và xức tro.

Trong truyền thống phụng vụ theo kalendarium 7, Ngày Thứ Tư Lễ Tro là một ngày quan trọng, và

không m t   nào c  th  vượt l n trên. Người ta c ng g i ngày n y l  "Đ u Mùa Chay" (Caput ieini), hay " Đ u Mùa ăn chay 40 ngày" (Caput Quadragesimalis). Việc  n chay trong Mùa n y đ  c  th i Đ c Giáo Hoàng Gregori  C  (590-604).

V  nghi th c l m ph p tro v  x c tro, qua thời gian   nghi n y đ  c  bi n đ i t  m t nghi thức nghi th c th ng h i trong đ nh ch  v  t p t c th ng h i c ng c ng th i x a. L ch s  ph ng v  v  việc th nh h nh Nghi th c c  h nh b t ch th ng h i v  h a gi i, c ng nh  đ nh ch  Giáo h i v  m t s  sinh hoạt đ c bi t, đ  c  t c   b  tro cho h i nh n c ng c ng đ  ph m m t s  t i n ng cách công khai, m  m i ngu i đ u bi t, nh  ch i b  đ c tin, gi t người, ngo i t nh... Nh ng người n y b  loại ra kh i c ng đ o n t n h u. Đ  được nh n  i trong c ng đ o n, h  ph i l m việc th ng h i c ng c ng theo đ nh ch  Giáo h i đ a ra. Vào ngày th  t  trước Ch a Nh t th  nh t Mùa Chay, nh ng h i nh n c ng c ng n y s  t  t p  i t i nh  th  ch nh t a, v  sau khi x ng th  t i c a m nh, h  s  được Đ c Gi m m c trao cho chiếc  o nh m mang trên m nh, r i l nh nh n tro trên đ u v  trên m nh. Sau đ  h  b  đ  i ra kh i nh  th  v  được ch  đ nh đ i t i m t tu vi n đ    đ  v  thi hành m t s  việc th ng h i đ  ra cho h . V o s ng th  n m Tu n th nh, c c h i nh n n y t  t p  i t i nh  th  ch nh t a, được Đ c Gi m m c xem xét việc th c h nh th ng h i c a h  trong Mùa Chay, sau đ  ng i đ c  i x  gi i t i  i c a h  đ  giao h a v i c ng đ o n. T  đ y h  được quyền tham dự các buổi c  h nh b t ch. T i R ma, vào th  k  th  7, c c h i nh n c ng c ng t p h p t i m t s  nh  th  t  c hi u (tituli) c a th nh phố, c ng nh  t i 4 Đ i V  ng cung th nh đ  ng th nh Phêrô, th nh Phaolô ngo i th nh, th nh Gio n Later n  v  Đ c B  C , đ  c  h nh nghi   nh  v a n i trên đ y.

V  sau đ nh ch  th ng h i c ng c ng không c n n a, tuy nhiên   nghi b  tro v n c n gi   i trong ngày Th  T  L  Tro. Đ u ti n ch  c c t n h u l nh nh n tro trên m nh. V  sau c c Đ c Giáo hoàng v  t n h u đ u l nh tro, đ  t  l ng th ng h i. Sang th  k  th  10, th  c  việc l m ph p tro v  m t  i nguy n kèm theo b t ch  c c  c u th nh  , nghi a l  c   i nguy n gi ng nh  Kinh nguy n th nh th , v  việc l nh nh n tro nh  khi c  h nh việc rước  .

V o th  k  th  11, c ng t i R ma, Đ c Giáo hoàng t p h p c c giáo s , giáo d n t i nh  th  th nh Anastasia. Ng i l m ph p tro, b  tro cho m i người, sau đ  t t c  đ  ki u v  nh  th  th nh n  Sabina   đ i Aventino. Trong khi đ  ki u, Đ c Giáo hoàng v  c ng đ o n h t kinh c u c c th nh. T t c  đ u m c  o nh m, đ i ch n không, đ  t  l ng th ng h i  n n n. Khi đ o n ki u đ n nh  th  th nh Sabina, Đ c Giáo hoàng đ c  i x  gi i v  c ng đ o n c ng h t b i "Chúng ta hãy thay đổi đ i s ng, X c tro v   n chay h m m nh, kh c than v i  i  m đ  ph m. H y kh n c u Thi n Chúa chúng ta. V  Người r t t  bi nh n h u s ng s ng tha th  m i t i khi n" (Immutemur, xc. Ge 2, 13). Sau đ  ng i c  h nh th nh  . Đ  l  tr m đ u ti n (statio) của Mùa Chay. Ngày nay vào Th  T  L  Tro, Đ c Giáo hoàng c ng đ n l m ph p tro v  b  tro t i nh  th  th nh n  Sabina theo truyền th ng x a. Trước đ  c  cu c rước ki u t  nh  th  th nh Anselm  c ng trên đ i Aventino. T i nh  th  th nh n  Sabina, ng i c ng b  s  đ  p Mùa Chay cho to n th  Giáo h i (S  đ  p Mùa Chay n m 2002 mang t a đ : Anh em đ  l nh nh n nh ng không, th  h y cho

đi nh ng không [Mt 10,8]).

Vào năm 1091, Công đ ng Benevento (Nam Italia) đã truyền c  hành nghi   b  tro cho t t cả các n i trong Giáo h i. Trong khi b  tro, v  linh m c đ c  i: "Ta là thân cát b i s  tr  v  cát b i" (St 3, 19). Tro này  y t  nh ng cành lá đã đ c làm phép trong ngày Chúa nh t L  Lá năm tr c đ   i. Tr c c ng cu c canh tân ph ng v  của Công đ ng chung Vaticanô II,   nghi làm phép tro và b  tro đ c c  hành tr c thánh  . Vào năm 1970, khi công b  Sách L  R ma đ c tu chính, thì   nghi này đ c c  hành sau ph n ph ng v   i Chúa. Ngoài câu trích t  Sách Sáng th , còn có thêm m t c ng th c dùng khi b  tro,  y t  Phúc  m: "Hãy ăn n n sám h i và đón nhận Tin M ng" (Mc 1,15). V i c ng th c m i này đ c thêm vào, thì biểu hi u "tro" đã mang thêm m t ý nghĩa m i n a đó là v c canh tân đ i s ng trong suốt Mùa Chay thánh. Sau đây là m t trong hai  i nguy n làm phép tro: "L y Chúa, Chúa nh n t  đ i với ai khiêm t n, và tha th  cho k  bi t ăn nên. Xin nghe  i chúng con kh n nguy n và r ng tay gi ng phúc cho h t th y chúng con s p nh n  y tro này, đ  chúng con kiên tr i gi  b n m i ngày chay thánh, và nh  đó đ c nên tinh tuy n, xứng đáng có hành m u nhi m V t qua c a Đ c Kitô, Con M t Chúa, Đ ng h ng s ng và hi n tr  muôn đ i" (c n c  m t  i kinh khác trong Sách L  R ma).

2. Ý nghĩa v c b  tro và ngày Th  T  L  Tro

Trong C u   c, v c x c tro và m c  o nh m đ c dùng đ  thực hành và biểu   lòng th ng h i cá nhân hay toàn th  c ng đ n dân Israel . Tro ch  thân xác chúng ta là b i tro, s  ph i ch t (xc. St 3,18.27; Giob 34, 17; Gr 6, 26; 25, 34; Est 4,13; Is 58, 5; Dn 9,3; Giona 3,6; Giudith 4,16; 9,1).

Trong truyền th ng các đ n sĩ và t  vi n, tro đ c dùng đ  n i lên m i liên h  với s  ch t và s  khiêm nh ng th ng h i tr c m t Chúa. Vì th , các tu sĩ, các đ n sĩ c  t c   t i m t s  n i, mu n n m trên đ ng tro v i chiếc  o nh m đ  ch t. Thánh Martino thành Tours bên Pháp đã n i: "Không g  x ng h p h n cho m t tu sĩ là v c n m ch t trên đ ng tro b i". Các v  này  y tro đã đ c làm phép trong ngày Th  T  L  Tro, r i v  hình thánh giá trên đ t, trên đó c n tr i thêm  o nh m và r i các v  n m trên đó khi h p h i và khi ch t. Các tu sĩ c ng c  thói quen trên tro vào bánh nh  c a  n. Đó là m t hình th c h m mình nhi m nh t mà các tu sĩ ph i gi .

T  đây chúng ta nh n ra, tr c ti n Giáo h i đã đ t n n t ng cho v c th ng h i, đó là nhìn nh n  i tình trạng nguy n tuy n c a  n thánh đã b  m t do t i nguyên t , và h u qu  là con người xa Thiên Chúa, t n tránh Thiên Chúa. Con người s  ph i ch t nh  là m t h u qu  c a t i  i. Vì th  c n ph i "quay trở đi" một cách t n căn, nh  ý nghĩa di n t  qua t  "canh tân" trong

ngôn ngữ Do thái, là quay ngược c i v i 360 độ . Đàng khác suy t v b i tro, để cho th y s y u hèn c a mình và tính cách tùy thuộc vào Thiên Chúa vì con người i đ c Ngài t o d ng. Nhờ ng Thiên Chúa đoái th ng và ban n n c u r i. Ph ng v đã đi n t n n t ng này qua các bi u hi u và các l i kinh c a ngày Th T L Tro.

Cùng v i m t s bi u hi u khác đ c Giáo h i dùng trong Mùa Chay, nh m u áo l tím, không đ c Kinh Vinh Danh, không tr ng bông hoa trên bàn th , không dùng đàn trong thánh l , b i tro cũng đ c dùng để cho th y tính cách th ng h i c a Mùa Chay và thân ph n c a con người hay ch t.

Nói tóm l i, l nghi làm phép tro và b tro trong ngày Th T L Tro g i ra cho tín h u v m t th i đi m quan tr ng đang b t đ u liên h t i n c u r i c a h , đó là Mùa Chay. Đ ng th i, l nghi kh i đ u này cũng đ ra cho tín h u m t hành trình ph i đi theo trong th i gian su t Mùa Chay.

Hành trình đó là th c hành các vi c làm bi u l s th ng h i, s ng bác ái; đàng khác, tín h u cũng ph i đi sâu vào tâm tình th ng h i, khi suy t v thân ph n con người, v l i l m c a mình và nhu c u kh n thi t ph i tr v , ph i canh tân cu c s ng. Tuy nhiên, tín h u không làm nh ng vi c này trong ý th c kh h nh cá nhân, nh ng là để h ng v n c u r i Chúa Kitô đã th c hi n và Giáo h i đang chu n b m ng trong đ i l Ph c sinh. Ngày nay các bi u hi u bên ngoài, nh th ng h i công c ng, nh m c áo nh m, nh đi chân không trong cu c hành h ng, vv... không còn đ c th c hi n nh x a, vì hoàn c nh xã h i đ i thay, nh ng thái đ và ý chí th ng h i, canh tân tr v v n ph i in kh c sâu đ m trong thâm tâm m i ng i. M i ng i s t đ a ra cho mình m t s nh ng th c hành th ng h i trong cu c s ng c th đ bi u l ý nghĩa và tình th n c a l nghi x c tro.